

Norsk Rockforbund
Postboks 4753 Sofienberg
0506 Oslo

Oslo, 21.06.13

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

HØRINGSSVAR NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Viser til høring i forbindelse med fremleggelsen av NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014. Norsk Rockforbund leverer med dette våre innspill.

HVEM REPRESENTERER VI

Norsk Rockforbund (NRF) er konsertarrangørenes interesseorganisasjon og representerer et bredt utvalg av helårsarrangører og festivaler; fra verdensmusikk, elektronika, blues, jazz, pop og rock. Organisasjonen har vært og er i sterk vekst. Ved utgangen av 2012 hadde vi 279 medlemsorganisasjoner, herunder 81 festivaler og 198 helårsarrangører/spillesteder.

Norsk Rockforbund ble etablert i 1982 som en organisasjon som arbeidet for rock som sjanger, med utgangspunkt i de frivillige konsertarrangørene. Siden midten av nittitallet har vi gradvis utviklet oss til å bli en ren arrangørfaglig interesse- og kompetanseorganisasjon med mål om å utvikle og profesjonalisere landets konsertarrangører. I motsetning til hva navnet vårt indikerer er det altså arrangørfaget som står i fokus, ikke rock som sjanger.

GENERELT

Ettersom Norsk Rockforbund arbeider med konsertarrangering som fag, vil våre innspill til kulturutredningen omhandle arrangørfeltet, herunder helårsarrangører og festivaler.

Vi vil først berømme Kulturdepartementet for at dette arbeidet nå er gjort. Kulturutredningen 2014 er en omfattende rapport som vi mener gir en god situasjonsbeskrivelse av kulturfeltet og utviklingen i kulturpolitikken siden 2005. Vi støtter også anbefalingene om at den fremtidige kulturpolitikken må fokusere på et lokalt kulturløft, fremfor å fortsette å bygge institusjonene.

KULTRPOLITIKKEN ETTER 2014: NORSK ROCKFORBUNDS ANBEFALINGER

Norsk Rockforbund ønsker en fremtidig kulturpolitikk som bygger videre på den formidable satsningen som allerede er gjort gjennom kulturløftet 1 og 2. Våre innspill baserer seg på et ønske om at man i fremtiden har et virkemiddelapparat som sikrer mangfold, bredde og kvalitet; en kulturpolitikk som satser på bredde og spyspiss.

Musikkbransjen er i stor endring. Gjennom den teknologiske utviklingen og nedgang i inntekter fra platesalg, har livemusikken fått en stadig viktigere rolle og utgjør i dag en svært viktig andel av inntektsstrømmen til artistene. Dette nevnes i (kap 12, s 269) «... konsertmarkedet har gått fra å være sett på som en promoteringskanal for cd-salg til å bli oppfattet som en viktig inntektskilde for musikere». En naturlig konsekvens av dette er flere turnerende artister og en oppblomstring av festivaler og helårsarrangører. Norge er blitt et land som elsker gode konsertopplevelser og festivalliv.

Fremtidens kulturpolitikk bør derfor inneholde en videre offensiv satsning på konsertarrangørene, herunder både helårsarrangørene og festivalene. Vi synes det derfor er svært positivt at utvalget også påpeker at «Musikkfestivalene og lokale konsertarrangører har gjennom de siste tiårene utviklet seg til å bli en viktig desentralisert kunstarena rundt om i landet.»

En videre satsning på arrangørfeltet vil også være i tråd med Kulturutredningens anbefaling om at **publikum skal settes i fokus**. I følge SSBs kulturbarometer for 2012 var hele 21 % av befolkningen «meget interessert i å gå på konsert». 45 % av befolkningen sa at de «har vært på kulturfestival, helst musikkfestival, i 2012». Disse tallene viser hvordan konsertopplevelser bidrar til å skape engasjement, gode opplevelser og deltakelse. Vi støtter derfor Kulturutredningens anbefalinger om at det bør satses offensivt på arrangørfeltet i årene som kommer.

Utvikle strategi for arrangørfeltet

Norsk Rockforbund stiller oss bak anbefalingen om at (kap 16, s 318) «...tiltak bør bygges opp nedenfra med utgangspunkt i lokale forutsetninger, menneskelige ressurser, prioriterte ønsker og behov».

Vi stusser derimot litt over tallgrunnlaget i rapporten. Det kan virke som om man i dokumentasjonen kun ser til institusjonene, knutepunktene og landsdelsinstitusjonene. Utredningen kunne sagt mer om hvordan den digitale revolusjonen har påvirket pengestrømmene i musikkbransjen. Dette er viktig for å forstå den utviklingen vi har

sett, i denne sammenheng den oppblomstring vi har sett av konsertarrangører og festivaler.

Vi tror at for å kunne utvikle feltet er det avgjørende at Kulturdepartementet ser feltet som helhet og utvikler en strategi for å utvikle arrangørfeltet fremover. Dette nevnes også i utredningen:

(kap 12, s 273) «snarere enn å se på kulturfestivalene og kulturhendelsene som en konkurrent til kulturvirksomhetene vi har kalt den kulturelle grunnmuren, bør disse kulturvirksomhetene anerkjennes som en kilde til utvikling og fornyelse av det lokale kulturliv»

Norsk Rockforbund synes derfor det er svært positivt at det har vært en økning i arrangørstøtteordningen og festivalstøtteordningen, at det er samme utvalg som vurderer søknadene, og ikke minst at Kulturutredningen anbefaler en videre styrking av arrangørstøtteordningen og bevilgninger til Norsk Kulturfond.

Vi mener at nøkkelen til videre utvikling av arrangørfeltet, og livebransjen generelt, er at man ser sammenhengen mellom helårsarrangørene og festivalene og utvikler et virkemiddelapparat som sikrer både bredde og spydspiss, frivillighet og kulturnæring. Vi mener derfor, som vi også tidligere har spilt inn til Kulturdepartementet, at det nå bør **lages en helhetlig strategi for utvikling av arrangørfeltet.**

For å lykkes med en slik strategi mener vi det er noen momenter som bør være med:

Se sammenheng mellom helårsdrift og festivaler

Som allerede påpekt synes vi det er svært positivt at det nå er samme faglige utvalg som behandler søknader til Norsk kulturråds arrangørstøtte og festivalstøtte, ettersom dette bidrar til at utvalget ser helheten på arrangørfeltet. Samtidig tror og håper vi at dette bidrar til at man unngår at noen søkere faller mellom de to ordningene.

Gjennom en oppblomstring av festivaler er en stadig mindre andel av året forbeholdt helårsarrangørene. Dette påpekes også i Kulturutredningen (s 273). Tidligere var festivalperioden i sommermånedene, mens festivalsommeren nå gjerne varer fra mai til oktober. Det sier seg selv at konkurransen om publikum dermed er blitt hardere, når helårsarrangørene og festivalene konkurrerer om det samme publikummet store deler av året.

Som konsertarrangørenes interesseorganisasjon har Norsk Rockforbund de senere årene derfor hatt et bredt fokus på identitetsutvikling hos norske konsertarrangører og festivaler, med målsetning om at disse bevisstgjøres rundt sin egen lokale identitet og bruker dette som et konkurransefortrinn i et presset marked. Som tidligere nevnt og som

Kulturutredningen påpeker, tror vi det er helt avgjørende at tiltak bygges opp nedenfra med utgangspunkt i lokale forutsetninger.

Fremtidens kulturpolitikk bør derfor ha rammebetingelser som bidrar til å skape både levedyktige festivaler og helårsarrangører i hele landet. Vi er redd for at en ensidig satsning på ett av feltene vil være for snevert, og at helårsarrangørene da vil komme tapende ut av kampen om kulturkronene. Ofte er det den kompetanse og nettverk som bygges opp hos en helårsarrangør som er utgangspunkt for at man etablerer en festival. Gjennom gode helårsarrangører og tiltak for kompetanseoverføring, driver man opplæring og utvikling av et stadig bredere publikum, som igjen gir artister et leved grunnlag og en scene å opptre på. Uten helårsarrangørene vil man heller ikke få gode festivaler.

Bredde og spydspiss

Vi må lære noe av idretten. Den kulturpolitikken som i dag føres legger eksempelvis opp til relativt gode strategier innen frivillighet, ungdomssatsning, næringsutvikling, arrangørstøtte og festivalsatsning. Utfordringen er at disse i dag ikke sees i sammenheng. Dette mener vi også er mye av grunnen til at dagens knutepunktordning er svært omdiskutert.

Vi tror at fremtidens kulturpolitikk må evne å se sammenheng, både mellom det frivillige kulturliv og de såkalt næringsdrivende konsertarrangørene, mellom en bredde-satsning og det arbeidet som gjøres for å utvikle spydspisser. Man bør fortsatt satse på å bygge sterke regionale musikkmiljøer, samtidig som man satser på de nasjonale organisasjonene.

Vi trenger effektive og fleksible ordninger. Forvaltere av tilskudd bør derfor hele tiden ha et fokus på å etterstrebe og tilrettelegge for mer fleksible og brukerorienterte systemer for søkere. Det er også nødvendig å forenkle rapporteringen og redusere kravet til dokumentasjon, gjennomføringsbevis og kostbar revisjonsplikt. Målet må være at støtteordningene håndteres på en fleksibel måte slik at søker får gjennomført sine aktiviteter.

Satsning på helårsarrangører etter 2014

Norske helårsarrangører er en svært brokete masse. Bare i Norsk Rockforbund har man kulturhus, rockeklubber, spillesteder, studentsamfunn, konsertforeninger og ungdomsklubber. Disse varierer i størrelse og aktivitetsnivå, i organisasjonsform, tilhørighet til lokalsamfunn eller andre sjangermiljøer, i økonomi og ambisjonsnivå. Behovene deres er svært varierende og vi ser at det nødvendigvis ikke finnes en enkel løsning på hvordan man på best mulig måte kan løfte konsertarrangørene som homogen masse. For det finnes ingen homogen masse.

Å arrangere konserter er risikosport. Det vil alltid være en hårfin balanse mellom å fokusere på konserter som svarer seg økonomisk sett, og konserter som har høy kunstnerisk kvalitet. Mange konsertarrangører har billettinntekter som eneste inntektskilde, dermed sier det seg selv at risikoen er svært høy - et arrangement med dårlig oppmøte kan være kritisk for foreningen/organisasjonens eksistens. Man trenger derfor støtteordninger som kan skape forutsigbarhet for arrangørene i det daglige. Hovedutfordringen til de mindre konsertarrangørene er begrenset økonomi og dermed er disse avhengige av å kunne søke offentlig støtte.

Arrangementsstøtten må derfor økes betraktelig også i årene som kommer, for å sikre et fortsatt mangfold og gode konsertopplevelser i hele landet, hele året. Dette er i tråd med kulturutredningens anbefalinger.

Vi ser noen utfordringer knyttet til dagens arrangørsatsning:

- De kvalitetskriteriene man i dag opererer med i Norsk Kulturråd er snevre. I dag opererer man med et kvalitetsbegrep som knytter seg kun til kunstnerisk kvalitet. Norsk Rockforbund mener at en god konsertarrangør som skaper gode opplevelser også burde kjennetegnes ved en profesjonell drift. Kvalitetsbegrepet bør altså utvides og man må introdusere et næringspolitisk perspektiv for å utvikle feltet. I lys av den nylig fremlagte Handlingsplanen for Kultur & Næring: «Fra grunder til kulturbedrift», vil det også være naturlig å vurdere Innovasjon Norge som en naturlig part i utviklingen av livebransjen.
- Det finnes mange spillesteder og kulturhus som i dag selv ikke programmerer, men leier ut lokaler til eksterne konsertarrangører. Vi mener støtte til det kunstneriske programmet da bør gå til den som arrangerer konserten og tar den økonomiske risikoen. Samtidig ser vi også at det er viktig at man har spillesteder og profesjonelle arenaer for formidling.
- Mange kulturhus i dag er for dyre, slik at de ikke brukes av aktører i det lokale kulturlivet. Dette påpekes også i Kulturutredningen.

En fremtidig kulturpolitikk for helårsarrangørene bør derfor legge til rette for at man ivaretar de forskjellige typer konsertarrangører.

Festivalbransjen etter 2014

Norsk Rockforbund mener at fremtidens festivalsatsning bør bidra til at man skaper aktivitet, motiverer til nye initiativ og har med i beregningen at vi lever i et langstrakt land der enkelte regioner har mindre potensiale for publikumstilvekst enn andre. Vi må også huske på at det finnes sjangre som ikke har et kommersielt grunnlag og nok ikke vil klare å gå rundt økonomisk kun basert på billettinntekt.

Norsk Rockforbunds medlemsmasse består av i overkant av 80 festivaler, noen få av disse med knutepunktstatus. De innspillene vi har fått fra våre medlemmer er ikke at det nødvendigvis er et ønske om å avvikle dagens knutepunktordning, men en enighet om at dagens ordning har noen utfordringer:

- Dagens retningslinjer er for utydelige og generelle. Tilbakemeldinger fra festivaler som ikke har knutepunktstatus er at disse også mener de oppfyller kriteriene, uten at de har fått en slik status.
- Det stilles i dag forskjellige krav til hvordan knutepunktinstitusjonene rapporterer for bruk av midlene. Dette bidrar til mistenkeliggjøring rundt om midlene er med på å bidra til konkurransevridding.
- Det virker tilfeldig hvordan oppnevningen av knutepunkt skjer og hvem som kan motta en slik status. Noen festivaler får knutepunktmidler fordi de er spydspisser innen en sjanger, noen fordi de har en sterk lokal forankring. Dette gjør at det er usikkerhet rundt hva som skal til for at man kan få slik knutepunktstatus.

Når det er uklart for festivaler hvordan man selv kan få knutepunktstatus, er det selvsagt at det vil versere en del misunnelse og misnøye blant aktører som ikke har fått denne statusen. Her er det ikke misnøye på grunn av at det finnes en politisk satsning på spydspissene, men fordi det virker tilfeldig hvilke kriterier og argumentasjon som brukes for å definere disse spydspissene.

I det videre arbeidet med knutepunktordningen vil Norsk Rockforbund anbefale at denne satsningen sees i sammenheng med festivalsatsningen for øvrig. Det bør legges opp til større åpenhet rundt hvordan man som festival kan oppnå en slik status og det bør legges opp til like rapporteringskrav for knutepunktfestivalene. I dag er det, slik vi kjenner det, kun én festival som leverer årlige rapporter og regnskap som i detalj viser hvordan knutepunktmidlene er brukt på aktiviteter som støtter opp om knutepunktoppdraget. Gjennom en slik større åpenhet vil omverden se hvordan dagens knutepunktfestivaler bruker midlene til å oppfylle et statlig oppdrag og man vil forhåpentligvis da også få slutt på spekulasjonene og debatten rundt om midlene bidrar til konkurransevridding.

Norsk Rockforbund var i sin tid pådriver for at man skulle etablere knutepunktfestivaler innen rock og blues, basert på et ønske om å løfte disse sjangrene og dermed også likestille pop/ rock-feltet med de øvrige sjangrene som til nå hadde hatt store støttebidrag. Likevel ser vi at dette nok kanskje har blitt en litt feilslått satsning på å likestille sjangre og heller ført til at sjangerdiskusjonen i større grad har fått grobunn. Siste knutepunktfestival var countrymusikk, og veien videre er da kanskje visemusikk, metal eller hiphop. Vi tror ikke at dette er veien å gå, uten at vi mener at disse sjangrene ikke fortjener oppmerksomhet. Et konkret eksempel er Øyafestivalen som i dag fungerer som en spydspiss innen utendørsarrangementer. De fungerer som en ressursbank og deler med glede sin kompetanse med andre festivaler, uavhengig av

hvilke sjangre de opererer innenfor. De har likevel fått status som knutepunkt for rock. Notodden Bluesfestival, derimot, er en festival forankret rundt blues som sjanger.

En mulig fremtidig modell for festivalstøtte bør være tredelt, der man både har årlig og flerårig støtte, og der knutepunktsatsningen, dersom denne opprettholdes, videreutvikles som tredje steg i en trappetrinnsmodell.

Gjennom en slik tredeling vil man som festival kunne se en naturlig stige, der man begynner med årlige prosjektmidler til å skape gode arrangement, deretter kan søke seg inn på en ordning som gir flerårig støtte, større forutsigbarhet og mulighet til å fokusere på profesjonalisering av driften. Knutepunktstøtten må da sees i sammenheng med festivalsatsningen for øvrig og være elitesatsingen som i utgangspunkt ikke er sjangerorientert, men som heller satser på de festivalene som man ser er spyspisser, enten som lokale institusjoner, viktige for et miljø eller som kompetansebyggende institusjoner.

Sjangernøytralitet

Når man er inne på sjangerinndeling vil Norsk Rockforbund igjen påpeke viktigheten av sjangernøytralitet i alle ledd. Dette er også i tråd med *Kulturdepartementets uttalte målsetting om å likebehandle de ulike musikksjangrene* (s 135).

Selv om det har vært et fokus på å løfte de rytmiske sjangerne, gjenstår det fortsatt en del før man kan snakke om sjangernøytralitet. Ser man på tildelinger i festivalstøtteordningen 2012 er det fortsatt stor forskjell mellom sjangerne. Følgende oversikt viser prosentvis hvor mange av festivalene som fikk innvilget sine søknader om festivalstøtte i 2012:

<i>Festspill:</i>	<i>100 %</i>	<i>Klassisk musikkfestivaler:</i>	<i>60 %</i>
<i>Jazzfestivaler:</i>	<i>76 %</i>	<i>Kirkemusikkfestivaler:</i>	<i>60 %</i>
<i>Samtidsmusikkfestivaler:</i>	<i>75 %</i>	<i>Pop/ rock-festivaler:</i>	<i>45 %</i>
<i>Folkemusikkfestivaler:</i>	<i>71 %</i>		

Norsk Rockforbund synes det er underlig at Norsk kulturråd fortsatt deler søkerne etter sjanger og vil på det sterkeste anbefale at man i fremtiden legger opp til sjangernøytrale ordninger.

Fokus på oppbygning av arrangørfaglig kompetanse

At det i dag arrangeres flere konserter og festivaler enn noensinne stiller nye krav til konsertarrangørene. Skal man være levedyktig som festival eller helårsarrangør må man skille seg ut i mengden, ha en tydelig identitet, et bevisst fokus på programmering og profil, drive sunt økonomisk og ikke minst trygt for publikum. I tillegg skal arrangøren selvfølgelig levere et konsertprogram av høy kunstnerisk kvalitet.

Vi mener at et godt arrangement kjennetegnes ved mye mer enn hvilken artist eller sjanger som presenteres på scenen. Det er publikum som skal være i fokus og vi trenger profesjonelle konsertarrangører og festivaler i hele landet som har et bevisst forhold til å lage gode arrangement for dem. Dette innebærer profesjonalitet innen musikken som presenteres, produksjonen, den økonomiske driften, organiseringen og sikkerhetsarbeidet. Kulturutredningen påpeker dette gjennom *«å styrke arrangørstøtteordningen er et viktig bidrag til utviklingen av et desentralisert musikkliv og til å styrke arrangørkompetansen lokalt»*. Norsk Rockforbund støtter dette, men tror det i tillegg er behov for et fokus på profesjonalisering av arrangørbransjen som helhet.

For at bransjen skal kunne videreutvikles tror vi det er helt avgjørende at man har et nasjonalt kontor som samler kompetansen, bidrar til erfaringsutveksling og kompetansedeling mellom de lokale aktørene, samt fokuserer på opplæringstiltak.

Utredningen kommer flere ganger inn på at arrangørkompetanse bygges gjennom lokale aktører. Lokal identitet og engasjement er helt avgjørende for at vi skal ha et mangfold av kulturaktiviteter, samtidig tror vi at det er viktig å sikre at ikke arrangørbransjen består av mange små aktører som ikke snakker sammen. Vi trenger derfor en nasjonal kompetanseorganisasjon som samler arrangørkompetansen og som bidrar til erfaringsutveksling og arrangørfaglig opplæring, slik at landets konsertarrangører kan lære av hverandre, utvikle og profesjonalisere seg.

Norsk Rockforbund, med 81 festivaler og 279 helårsarrangører i sin medlemsmasse er denne kompetanseorganisasjonen. I arbeidet med en styrking av arrangørfeltet, mener vi at Departementet også må ha et ønske om å satse på en slik arrangørfaglig interesseorganisasjon. Kulturutredningen skriver at (s140) *«En del av økningen på musikkfeltet har gått med til å styrke interesseorganisasjonene for de rytmiske sjangrene, og da spesielt... Norsk Rockforbund»*. Dette er direkte feil. Siden 2006 har organisasjonens driftstilskudd kun vært indeksregulert, selv om vi i samme periode har mangedoblet aktiviteten og hatt en medlemsvekst på nesten 50 %. Vi har hvert år søkt om en kraftig oppjustering av vårt tilskudd, uten å få gehør.

Vi er i dag den desidert største og viktigste arrangørorganisasjonen, der kjernevirksomheten er å tilrettelegge for kompetansedeling og erfaringsutveksling, bidra med arrangørfaglig opplæring og kursing, samt bistå den enkelte arrangør i sine daglige utfordringer. I 2012 gjennomførte vi blant annet

- Over 15.000 studietimer med arrangørfaglig opplæring for utdanningsinstitusjoner, konsertarrangører, festivaler, regionale kompetansesentre, samt store musikkorganisasjoner som for eksempel Rikskonsertene.
- Vi nådde over 2.100 deltakere på våre kurs og seminarer
- Vi produserte og gjennomførte 59 unike arrangørkurs

- Vi distribuerte over 600 egenproduserte fagbøker innen arrangørfaget
- Vi har lansert den største kompetansebanken for arrangører på nett.

Oppsummert:

- **Styrk den kulturelle grunnmuren! Styrk arrangørleddet!**
Ja, styrk de lokale konsertarrangørene og festivalene som en del av fokuset med å bygge den kulturelle grunnmuren. Gjennom gode konsertarrangører får «befolkningen tilgang til kunst- og kulturfaglig kompetanse, deltakelse og opplevelse» (kap 15, s 304)
- **Utvikle en strategi for arrangørfeltet** der man ser sammenheng mellom helårsarrangører og festivaler, kartlegger hvilken betydning livebransjen har for norske artister, samt har et fokus på kompetanseheving gjennom å satse på å samle og dele kunnskapen.
- **Publikum i fokus**
Gjennom å utarbeide en helhetlig strategi for arrangørfeltet vil man i større grad få oversikt over hvilke utfordringer arrangørene har i møte mellom frivillighet, lokalt engasjement, profesjonell drift og kulturnæring. Målsetning er flere konsertopplevelser til alle i hele landet, hele året.

Vi gleder oss til å se hvordan arbeidet med Kulturutredningen vil bidra til at norsk kulturliv også i perioden etter 2014 kan oppleve en positiv vekst!

Ta kontakt for utfyllende informasjon

Med vennlig hilsen

Line Endresen

Daglig leder

*Norsk Rockforbund
konsertarrangørenes interesseorganisasjon*